

Kompetencje językowe sześciolatków, czyli jak powinien mówić starszak.

Sześciolatki, jak się powszechnie przyjmuje, powinny mieć już opanowaną wymowę, tj. artykulacja dzieci osiągających dojrzałość szkolną w zakresie wszystkich głosek języka polskiego powinna być ukształtowana i poprawna. Nie potwierdzają jednak tego faktu wyniki badań T. Bartkowskiej, która sygnalizuje zdarzające się trudności w wymowie głosek [sz, ż, cz, dż, r]. Poprawna artykulacja tych głosek wymaga bardzo precyzyjnych ruchów języka, tzn. uniesienia czubka języka do wałka dziąsłowego (część górnych dziąseł , z których wyrastają siekacze).Przy głosce [r] dodatkowo potrzebne jest uzyskanie wibracji czubka języka(dokładnie 2 razy-mniej lub więcej jest nieprawidłowością).Tak więc wymowa tych głosek, nazwanych przedniojęzykowo-dziąsłowymi, wymaga dużej sprawności narządów mowy, zwłaszcza języka, a z tą u dzieci nawet sześciolatków w praktyce jest różnie. Niska sprawność języka często jest spowodowana np. długotrwałym ssaniem smoczka lub spożywania pokarmów przez smoczek nawet do okresu żłobkowego lub co gorsza przedszkolnego .Rodzice przedłużając okres ssania u swoich pociech uniemożliwiają im w ten sposób spionizowanie języka, czyli nabycie umiejętności poruszania językiem ku górze, co jak wspominałam jest niezbędne do prawidłowej artykulacji wielu głosek-oprócz wymienionych wcześniej , także głoski [l]-zamiast niej dzieci z niespionizowanym językiem mówią np. głoskę [j].

Jak powinny wyglądać kompetencje językowe dziecka sześciolatka:

- Prawidłowo wymawia wszystkie głoski
- Różnicuje i tworzy wyrazy ze względu na brzmienie pierwszej głoski.
- Wyróżnia słuchowo dźwięki na początku i na końcu słów.
- Dzieli słowa na sylaby.
- Potrafi głoskować wyrazy o prostej budowie fonetycznej.
- Rozumie wypowiedzi na podstawie rozróżniania struktur gramatycznych.
- Buduje poprawne zdania proste i złożone.
- Stosuje części mowy.
- Potrafi względnie odmieniać części mowy w wypowiedzeniu.
- Buduje prawidłowo wypowiedzi na temat wysłuchanych bajek, opowiadań.
- Rozumie treść pytań, polecenia.

Pozdrawiam! Magdalena Grajner-Lukawska

Literatura;

1. E.M Minczakiewicz – „Mowa-rozwoj-zaburzenia-terapia”
2. L. Kaczmarek – „Kształtowanie się mowy dziecka”
3. E. Sachajska- „Uczymy poprawnej wymowy”
4. A. Melon- „Mowa sześciolatka” .